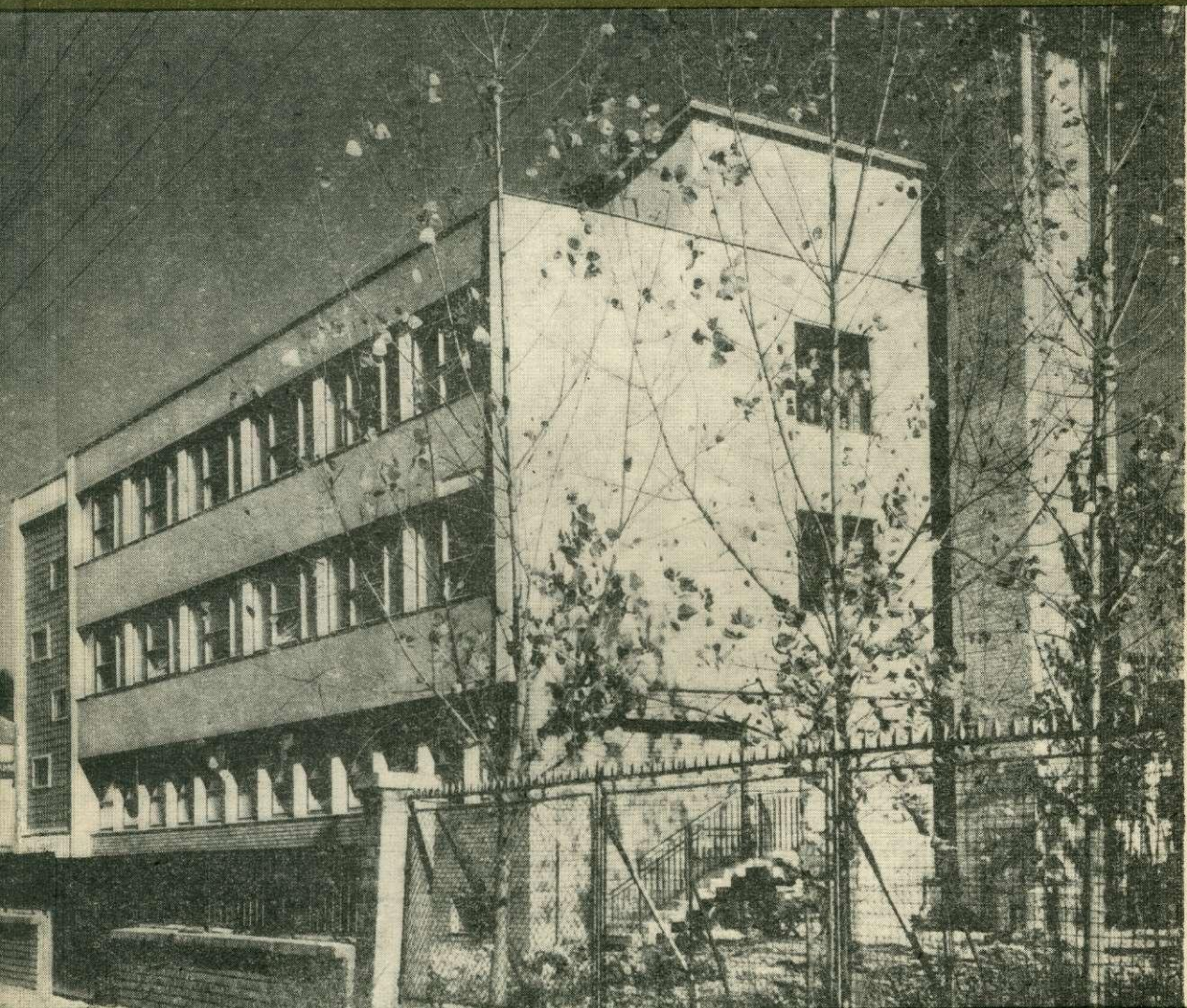

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 102. ÉVFOLYAMA

1967. DECEMBER VI. ÉVFOLYAM 12. SZÁM

TARTALOM

<i>Dr. Sali Emil:</i> Az Erdészeti Hivatal feladatai és szervezete.....	529
<i>Dr. Keresztesi Béla:</i> Az Erdészeti Tudományos Intézet Erdészeti Gazdaságtani Osztályának tématerve a gazdasági reform tükrében	532
<i>Dr. Márkus László:</i> Faállomány minőségvizsgálatok bükköseinkben	538
<i>Dr. Farkas Vilmos:</i> Optimális programok készítése potenciálokkal.....	543
<i>Illyés Benjámín:</i> Az időtervezés egyszerű módszere a CPM hálódigram felhasználásával	550
<i>Beély Miklós:</i> Új feladatok előtt	556
<i>Kovács Jenő:</i> Papír- és tűzifaméretű erdei választékok gazdaságosabb hasznosítása	559
<i>Jérôme René:</i> Új székházban az ERTI Duna—Tisza közí Kísérleti Állomása	564
<i>Dr. Papp László:</i> Az 1967. év nyári időjárása	569
Irodalmi Szemle:	
<i>Kraljic:</i> A szocialista erdőgazdálkodás közgazdasági elemei (<i>Abonyi I.</i>)	571
<i>Vasziljev, P. V. és tsaj:</i> A Szovjetunió erdészeti gazdaságtana (<i>Illyés B.</i>)	572
<i>Molenda, T.:</i> Gazdaságtan és erdészeti gazdálkodás (<i>Dr. Medgyesy L.</i>)	573
Címkép: Az ERTI Duna—Tisza közí Kísérleti Állomásának új székháza	
Háttápon: Az új székház bejárata, háttérben az Erdőgazdaság központi épületével (Foto ERTI, Michalovszky I. felvételei).	

СО Д Е Р Ж А Н И Е

<i>Д-р Э. Шали:</i> Задачи и организация Лесного Управления	529
<i>Д-р Б. Керестеши:</i> Тематический план отдела лесной экономики научно-исследовательского института лесного хозяйства	532
<i>Д-р Л. Маркуш:</i> Опыты по оценке качества древостоев на примере букняков	538
<i>Д-р В. Фаркаш:</i> Составление оптимальных программ с помощью потенциалов	543
<i>Б. Илеш:</i> Простой метод планирования времени с использованием сетового плана Ц. П. М.	550
<i>М. Бели:</i> Перед новыми задачами	556
<i>Й. Ковач:</i> Повышение использования лесных сортиментов размера баланса и дров	559
<i>Р. Жером:</i> Опытная станция в междуречье Дуная и Тиссы НИИЛХ— в новой резиденции.....	564
<i>Д-р Л. Палп:</i> Летняя погода в 1967 году	569

INHALTSVERZEICHNIS

<i>Dr. Sali E.:</i> Die Aufgaben und die Organisation des Landesforstamtes	529
<i>Dr. Keresztesi B.:</i> Der Themenplan der Abteilung Forstökonomie des Instituts für Forstwissenschaft im Spiegel der Wirtschaftsreform	532
<i>Dr. Márkus L.:</i> Die Untersuchung der Qualität von Buchenbeständen	538
<i>Dr. Farkas V.:</i> Lineare Optimierung mittels Potentiale.....	543
<i>Illyés B.:</i> Einfache Methode der Zeitplanung mittels eines CPM-Netzdiagrammes	550
<i>Beély M.:</i> Vor neuen Aufgaben	556
<i>Kovács J.:</i> Für eine wirtschaftlichere Ausnutzung der Holzsorten mit Schleifholz- und Brennholzabmessungen	559
<i>Jérôme R.:</i> Der neue Sitz der Versuchsstation Kecskemét des Instituts für Forstwissenschaft	564
<i>Dr. Papp L.:</i> Das Wetter im Sommer 1967.	569

A lapban megjelent tanulmányok szerzői:

Beély Miklós tervcsoportvezető, Keletbükki Áll. Erdőgazdaság, Miskolc; *dr. Farkas Vilmos* tudományos főmunkatárs, ERTI, Sopron; *Illyés Benjámín* tudományos munkatárs, ERTI, Sopron; *Jérôme René* ö. ir. mérnök, Erdőrendezőség, Budapest; *dr. Keresztesi Béla* igazgató, ERTI, Budapest; *Kovács Jenő* főmérnök, Nyugatbükki Áll. Erdőgazdaság, Eger; *dr. Márkus László* tud. osztályvezető, ERTI, Sopron; *dr. Papp László* tud. főmunkatárs, ERTI, Kecskemét; *dr. Sali Emil*, a MÉM Erdészeti Hivatalának vezetője, Budapest.

Az Erdészeti Hivatal feladatai és szervezete

DR. SALI EMIL

Az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar felső irányítását ellátó szervezet átalakításában és az új szervezet feladatainak megszabásában jelentős munkát kellett és kell még végeznünk.

A gazdaságirányítás új rendjére vonatkozó elvek egyértelműen azt is jelentették, hogy az erdőgazdasági és faipari vállalatok önállóságának növekedése a felső szervezet tevékenységének és felépítésének a módosítását is megkívánja. A kezdetben már előre látott szervezési feladathoz képest többet kellett elvégezni: a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium megalakulásával a minisztériumi irányítás területén meg kellett oldani a következő problémákat:

a minisztérium feladatai a gazdaságirányítás új rendjében az erdő- és a vadgazdálkodás, valamint az elsődleges faipar területén;
milyen szervezettel, mekkora létszámmal oldhatók meg ezek a feladatok;
hogyan illeszkedjenek mind a feladatok, mind a szervezet a létrehozott nagy minisztérium feladatai közé, ill. szervezetébe;
miképpen valósítható meg az, hogy a szervezet politikai és szakmai tekintetben egyaránt a leghatékonyabban működhessenek.

A — korántsem teljes körben felsorolt — feladatok egyike: milyen módon oldhatók meg az új helyzetben az erdészeti-vadászati hatósági és szakigazgatási feladatok. Az említett megfontolások eredményeként alakult meg az Erdészeti Hivatal, amely részben saját külső szervezetével, az állami erdőrendezőszékekkel, továbbá a helyi tanácsok mezőgazdasági és élelmezésügyi szakigazgatási szervei útján végzi az erdészeti és vadászati igazgatási munkákat.

A hazánk területének 15,6%-át elfoglaló erdőkben, továbbá a fásításokban folyó gazdálkodással kapcsolatos szakigazgatási feladatok kialakításában a következő elvek érvényesítésére törekedtünk:

- a) Hazánkban minden erdőben hosszútávú erdőgazdasági üzemterv szerint kell gazdálkodni az 1961. évi VII. törvény alapján.
- b) Az erdőgazdasági üzemtervek végrehajtásának ellenőrzését minden erdőgazdálkodó szervre ki kell terjesztenünk.
- c) A közérdekű erdőtelepítések, fásítások, mezőgazdasági cellulóznyárasok létesítésével kapcsolatos munkában egységes elvek szerint kell dolgoznunk.
- d) Egyes feladatok ellátását át kell adnunk a tanácsok szakigazgatási szerveinek, illetve az erdőrendezőszékeknek, mert földrajzilag közelebb vannak a helyszínhez, s ezért véleményüknek döntő szót kell adni.

Az Erdészeti Hivatal az említett elvek érvényesítésével arra törekszik, hogy az erdő- és a vadgazdálkodással kapcsolatos távlati népgazdasági érdekeket minden erdő- és vadgazdálkodó szektor területén azonos elvi alapon érvényesítse, ill. érvényesíttesse.

Mit jelent ez?

A hosszúlejárátú erdőgazdasági üzemterveket — érvényes kormányrendelet alapján is — 1975 végéig minden erdőre el kell készíteni. Ezt a munkát az állami erdőrendezőiségek végzik. Ezekben az években elsősorban azokban az erdőkben dolgoznak, amelyekről ezidáig üzemterv nem készült. Megjegyezzük, hogy jelentős részükről nem is készülhetett, mert az üzemtervezhetőség alapfeltételeit az erdők kezelési és használati viszonyainak rendezésével kellett előbb megteremteni. Bár az erdőtörvény módot ad arra, hogy az erdőgazdálkodó szervek saját költségükön és saját — megfelelő képzettségű — dolgozóikkal készíttethessenek erdőgazdasági üzemtervet, ennek szélesebb körű gyakorlattá válására nem számíthatunk. Ha mégis, akkor az állami erdőrendezőiség feladata az üzemterv helyszíni felülvizsgálata, s ha ez kedvező eredményt ad, az üzemtervnek jóváhagyásra az Erdészeti Hivatalhoz való megküldése.

Minden erdőgazdasági üzemtervvel szemben alapvető követelménynek tekintjük, hogy tükrözzék a fejlődésnek azt a színvonalát, amely a készítés évében egyáltalán elérhető.

A jóváhagyott erdőgazdasági üzemtervek lényegesebb adatait továbbra is központilag kívánjuk összesíteni: ezek az adatok — mint az elmúlt másfél évtizedben is — számos erdőgazdálkodáspolitikai cél kialakításához szolgálhatnak alapul.

Az erdőgazdasági üzemtervek végrehajtását az állami erdőrendezőiségek mindeddig gyakorlatilag csak az állami erdőgazdaságok területén ellenőrizték rendszeresen. Ezt a munkát 1968-tól ki kell terjesztenünk az ország összes erdejére. Erdeink 77—78 százalékában állami szervek (kb. 66%-ában a MÉM felügyelete alá tartozó állami erdőgazdaságok), 21—22%-ában mezőgazdasági termelészövetkezetek gazdálkodnak. Fontos érdek tudnunk, mekkora fatömeget termelnek ki az erdőkből, elegendő mértékben és minőségben elvégzik-e az erdőfenntartással kapcsolatos feladatokat (erdőfelújítás, tisztítás, gyérités, száradékkitermelés stb.), rendben folyik-e a nagyvadgazdálkodás. Bár minden erdőgazdálkodó szerv esetében azonos elvi alapon kívánunk dolgozni, az ellenőrzés tényszerű megállapításait a különböző kategóriákba tartozó erdőgazdálkodó szervek, valamint a pénzügyi szervek más-más módon hasznosítják. A fáfajonként és erdőgazdaságonként differenciált tőárelvonás összegét — az állami szervek esetében — a helyszíni ellenőrzés adatai alapján állapítják meg. Az állami költségvetésbe befizetendő erdőhasználati járulék összegének megállapítása is az ellenőrzés-adta adatokon nyugszik. Az erdőfenntartási alap felhasználásához az erdőfelújítások, a tisztítások és az alapból fedezett egyéb munkák ellenőrzése szolgáltat adatokat. A mezőgazdasági termelészövetkezetek erdőfenntartási munkáit az állam a költségvetésből jelentősen támogatja. Ez esetben az ellenőrzés megállapításai a támogatás összecszerúségére lesznek hatással. Az erdőtelepítés és fásítás a jövőben is az állami költségvetésből fedezett célcsoportos beruházás lesz. E vonatkozásban az ellenőrzés módszerei és következményei nyilvánvalóan azonosak bármely erdőgazdálkodó, ill. fásító szerv esetében.

Nem lenne teljes az ellenőrzés, ha nem vizsgálná következetesen azt is, helyesek-e az üzemtervek előírásai mennyiségileg és minőségileg egyaránt. Ez a munka különösen megkívánja, hogy az ellenőrzésben dolgozók mind politikai, mind szakmai területen helyt álljanak.

A közérdekű erdőtelepítések és fásítások, továbbá a mezőgazdasági cellulóznyárasok néhány éves átmeneti visszaesés után ismét egyre nagyobb feladatot jelentenek. Ebben a változásban a döntő tényező az, hogy a mezőgazdasági termelészövetkezetek politikailag és szakmailag megerősödtek, terméshozamaik nőnek és egyre nagyobb gondot fordíthatnak a földhasznosítás legcélszerűbb

módjainak kialakítására. Mind a fásítások, mind a cellulóznyárasok létesítése jelentős anyagi támogatás is egyben a mezőgazdasági nagyüzem, elsősorban a termelőszövetkezet részére. Nyilvánvaló, hogy a termelőszövetkezetek ilyen jellegű segítése nem vonatkoztatható el a tsz általános anyagi helyzetétől. Mint-hogy a termelőszövetkezetek fejlődését az illetékes tanácsi szervek kísérik figyelemmel, a fásítási, a cellulóznyáras létesítési beruházási hitel juttatásában a tanácsi szerveké legyen a döntő szó.

Az erdők művelési ágának vagy kezelőszervének változásával kapcsolatos kérdések rendezése évek óta jelentős munkaerőt kötött le a volt Országos Erdészeti Főigazgatóságon és pillanatnyilag az Erdészeti Hivatalban. Ugyanakkor nem vitatható, hogy elsősorban a kis területű változások elbírálásában kénytelenek vagyunk szinte kivétel nélkül az erdőgazdálkodó szervek állásfoglalása alapján dönteni. Ezért a 10 hektárnál kisebb területre vonatkozó igények esetében a tanácsi határozathozatalt megelőző hozzájárulás jogát, ill. feladatát át kívánjuk adni az erdőrendezőiség részére. Bár nem ebbe a témakörbe tartozik, itt célszerű megemlítenünk, hogy az esetenként 200 m³-t meg nem haladó kitermeléshez is az erdőrendezőiség adhat majd engedélyt indokolt esetben, ha a kitermelés eltérést jelent az erdőgazdasági üzemtervtől.

A fentiekben vázlatosan felsoroltuk a feladatokat. Ezek után mik az elgondolások a szervezet felépítésével kapcsolatban?

Az Erdészeti Hivatal két főosztállyal (Erdőrendezési Főosztály, továbbá Erdészeti és Vadászati Igazgatási Főosztály), továbbá a külső szervezet ügyeit intéző Személyzeti Osztállyal és Gazdasági és Pénzügyi Csoporttal dolgozik.

A külső szervezetet az erdőrendezőiségek meglévő üzemtervező és erdőrendezési felügyelői szervezetéhez kapcsoljuk oly módon, hogy az erdőrendezőiségek székhelyei a mai helyeken maradnak. Az új feladatokat ellátó erdőrendezőiség vezetője irányítja csoportvezető útján az üzemtervkészítő munkát, továbbá az erdőgazdasági központokban működő erdőrendezési felügyelői és fásítási csoportokat. Ez utóbbi részlegeket mind fegyelmi, mind anyagi szempontból teljesen függetlenítjük az állami erdőgazdaságoktól. Úgy ítéljük, ilyen módon megvalósíthatjuk a jó munka szervezeti alapfeltételeit. Ugyanakkor legalább ennyire, ha nem méginkább fontos az, hogy a szervezet minden egyes dolgozója érezze a felelősséget a népgazdaság mai és ezzel összhangban levő távlati érdekeinek érvényesüléséért.

Az Erdészeti Hivatal és az állami erdőrendezőiségek feladatainak és szervezetének kialakítása csak töredék része annak az intézkedési sorozatnak, amelylyel a mi területünk a gazdaságirányítás új rendjének a bevezetésére felkészül.

Az eddig elmondottakból is megállapítható, hogy az Erdészeti Hivatal és az erdőrendezőiségek célja az erdőgazdálkodással kapcsolatos népgazdasági célok érvényesítése. Ezeket a célokat a szakigazgatási szervezet nem sajátíthatja ki csak saját magának, mert ezeket a célokat a sajátjának tartja az erdőgazdálkodás minden dolgozója. Nyilvánvaló az, hogy az erdőgazdálkodás vállalati formái mellett hiábavaló törekvés lenne akár az egyszerű, akár a bővített újratermelés követelése, ha ezek gazdaságilag nem jelentetének előnyt. Többek között ez az oka annak, hogy az erdőfelújítás és az erdőtelepítés új, minden erdőgazdálkodó szerv számára kifizetődő egységáron folyhat 1968-tól. Ez és az ehhez hasonló intézkedések eredményeként várható, hogy szűkül — legalább az állami szervek esetében — az ellentmondások köre, ugyanakkor az állami támogatás helyes felhasználásával a mezőgazdasági termelőszövetkezetek erdeiben is javíthatjuk a gazdálkodás színvonalát.

Célunk az, hogy az erdők mindinkább megfeleljenek népgazdasági rendeltetésüknek. Ennek az általános célnak a körén belül egyik legfontosabb feladatunk, hogy a népgazdaság fában jelentkező igényeinek kielégítésére töretlen ütemben egyre több fát adjunk és ebben visszaesés a következő évtizedekben se mutatkozzék. E tekintetben alapvető célja az Erdészeti Hivatalnak, hogy a fakitermelés várható alakulásának pontos feltárásával bázisadatokat szolgáltatasson a hazai kitermelésű fát feldolgozó iparágak fejlesztési terveinek kialakításához, a ma e téren tapasztalható ellentmondások mielőbbi felszámolása érdekében.

Д-р Э. Шалу: ЗАДАЧИ И ОРГАНИЗАЦИЯ ЛЕСНОГО УПРАВЛЕНИЯ

В Министерстве сельского хозяйства и пищевой промышленности, организованном в 1967 году, было учреждено Лесное Управление в целях, чтобы оно при введении новой системы ведения хозяйства осуществляло руководство работой управленческих и производственных органов, занимающихся ведением лесного хозяйства. Лесное Управление в своей работе опирается на городские и районные советы депутатов трудящихся, а также на лесоустроительные органы, находящиеся под непосредственным надзором его. Лесоустроительные органы составляют оргхозпланы лесного хозяйства, они проверяют выполнение предписаний оргхозпланов, в круг их обязанностей входит решение специальных ведомственных вопросов, связанных с лесоразведением, озеленением, закладкой тополивых плантаций сельскохозяйственными органами в целях производства целлюлозы, а также они ведут дела по изменению хозяйства в лесах площадью меньше 10 га.

Dr. Salí E.: DIE AUFGABEN UND DIE ORGANISATION DES LANDESFORSTAMTS.

Im 1967 organisierten Ministerium für Landwirtschaft und Ernährung wurde ein Landesforstamt aufgestellt, mit der Zielsetzung, gleichzeitig mit der Einführung der neuen Ordnung der Wirtschaftsführung im Bereiche aller Forstwirtschaftsorgane die Aufgaben der forstlichen Verwaltung und Behörde zu versehen und zu leiten. Das Landesforstamt stützt sich bei dieser Arbeit vor allem auf die Fachverwaltungsorgane der Räte, sowie auf die Forsteinrichtungsamter. Die letzteren sind dem Landesamt unmittelbar untergestellt. Die Forsteinrichtungsamter stellen die forstwirtschaftlichen Betriebspläne her, überwachen ihre Durchführung, erfüllen die Aufgaben der Fachverwaltung bei den Neuaufforstungen, Baumpflanzungen sowie beim landwirtschaftlichen Zellstoffpappelanbau und nehmen an der Änderung der Kulturgattung bei Wäldern mit einer Ausdehnung von unter 10 ha teil.

Az Erdészeti Tudományos Intézet Erdészeti Gazdaságtani Osztályának tématerve a gazdasági reform tükrében

DR. KERESZTESI BÉLA

Az osztályvezetői megbeszéléseket ez évben az Erdészeti Tudományos Intézetben (ERTI) a gazdasági reformra való felkészülés szolgálatába állítottuk. A havonként tartott megbeszéléseken az intézet tudományos osztályvezetői beszámoltak osztályuk munkájáról, jövő terveiről s igyekeztek felderíteni, hogy a gazdasági reform érdekében milyen feladatok megoldása látszik szükségesnek. Az Erdészeti Gazdaságtani Osztály beszámolójának megvitatására meghívtuk az erdészeti gazdaságtan legjobb hazai ismerőit és művelőit és kértük segítségüket egyrészt az eddig végzett munka értékeléséhez, másrészt olyan tématerv összeállításához, amely megfelel a gazdasági reform célkitűzéseinek. A vitában sok értékes és hasznos gondolat vetődött fel s a hozzászólások nagy számából kitetszett a közgazdasági kérdések iránt megnyilvánuló viharos érdeklődés. Annyi féle elképzelés, annyi megoldás lehetősége merült fel, hogy ez már maga is erdészeti gazdaságtani közgondolkodásunk helyes kialakításának a szükségességére utalt.